

Utlåtande 2004:107 RIV (Dnr 322-2103/2003)

Avveckling av inslussningsgrupp för flyktingelever

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Inslussningsgrupp för flyktingelever avvecklas från och med den 1 januari 2005.
2. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att flyktingeleverna får skolplacering från dag 1 och ger eleven stöd vid behov i skolverksamheten.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Ärendet

Utbildningsnämnden beslutade den 22 maj 2003 att överlämna ett ärende till kommunstyrelsen för vidare utredning om avveckling av inslussningsgruppen för flyktingelever. Inslussningsgruppen för flyktingelever startade hösten 2000 och ligger organisatoriskt och ansvarsmässigt under utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden anser att inslussningsgruppens verksamhet borde avvecklats fr.o.m. den 1 januari 2004 och att verksamheten och ansvaret för flyktingeleverna bör ses över inom ramen för de särskilda utredningar som pågår i staden.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att beslut om avveckling av inslussningsgrupp för flyktingelever skall fattas i samband med beslut om Stadens politiska organisation (SPO).

Mina synpunkter

Inslussningsgruppen inrättades i en tid då flyktingströmmen var väsentligt större än idag. Under 2003 har verksamheten tagit emot endast 39 elever. Eleverna stannar ca 8 veckor innan de slussas ut i grundskolan. Alla nytillkomna flyktingbarn går inte i inslussningsgruppen utan en del placeras direkt i stadsdelarnas verksamhet. Inslussningsgruppen är idag placerad i det före detta förvaltningshuset i Alvik och har ingen anknytning till någon grundskola.

Min grundinställning är att stadsdelarna har ansvar för alla boende inom stadsdelens gränser. Ansvaret för att skapa en god grund för alla barn och unga ligger i detta ansvar. I beslut om nytt resursfördelningssystem tydliggörs detta ansvar där resurser fördelas, dels i en grundschablon, dels i en tilläggsschablon. Tilläggsschablonen innefattar det som tidigare var uppdelat i schablon för svenska 2, schablon för modersmål, flyktingschablon och resurser för barn i behov av särskilt stöd. Tilläggsschablonen beräknas utifrån tre socioekonomiska variabler för varje stadsdel. De tre variablerna är andel barn med föräldrar med låg inkomst. Andel barn med föräldrar med låg utbildningsnivå och andel barn som själva är födda utomlands eller har föräldrar som har utländsk härkomst. Denna tilläggsschablon läggs nu ihop i en resurs som fördelas till stadsdelen. Jag anser utifrån detta att den nya tilläggsschablonen ger förutsättningar för stadsdelarna att forma de stödinsatser som krävs utifrån stadsdelens specifika behov när det gäller flyktingeleverna.

Utifrån utredningen ”översyn av flyktingmottagande, SFI-verksamhet samt angränsande frågor” föreslås att ansvaret för flyktingmottagandet läggs ut på stadsdelarna. Detta innebär att stadsdelarna får ansvaret för hela flyktingfamiljens situation. Analogt med dessa beslut menar jag att stadsdelarna även framgent ska ansvara för inslussningen av flyktingbarnen och att inslussningsgruppen avvecklas från och med 1 januari 2005.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut

2. utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda hur all hantering av flyktingbarnens skolgång kan centraliseras till en för staden gemensam nivå, samt
3. därutöver anföra följande.

Inslussningsgrupperna för flyktingelever inrättades efter att Skolverket hade riktat kritik mot stadens hantering av flyktingbarnens skolgång. Stadsdelsnämnderna klarade inte av att förse flyktingbarnen med undervisning, vilket i många fall resulterade i månadslång väntetid på skolstart.

Alla elever skall oavsett bakgrund och efter sina egna förutsättningar ha lika tillgång till utbildning. Elever med behov av särskilt stöd måste få den hjälp och det stöd de behöver. Flyktingbarn är ofta i psykiskt och kunskapsmässigt dåligt skick när de kommer till Sverige vilket gör att de behöver mer tid och stöd än andra elever.

Mot bakgrund av detta vore en återgång till det tidigare systemet mycket olyckligt. I stället bör all hantering av flyktingbarnens skolgång centraliseras till en för staden gemensam nivå. Då kan alla barn erbjuds bra undervisning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Inslussningsgrupp för flyktingelever avvecklas från och med den 1 januari 2005.
2. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att flyktingeleverna får skolplacering från dag 1 och ger eleven stöd vid behov i skolverksamheten.

Stockholm den 22 juni 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Inslussningsgruppen för flyktingelever startade hösten 2000 och ligger organisatoriskt och ansvarsmässigt under utbildningsförvaltningen. Förvaltningen anser att uppdraget om inslussningsgruppens verksamhet för utbildningsförvaltningens del bör avvecklas fr.o.m. 1 januari 2004 och att verksamheten och ansvaret för flyktingeleverna bör ses över inom ramen för den särskilda utredningar som pågår i staden: ”översyn av flyktingmottagande, SFI-verksamhet samt angränsande frågor” och ”Stadens politiska organisation”.

Utbildningsnämnden beslutade den 22 maj 2003 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen för vidare utredning.

Reservation anfördes mot beslutet av *Jan Björklund m.fl.* (fp), *Mikael Söderlund m.fl.* (m) och *Jonas Vikman* (kd), *bilaga*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 5 december 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Antalet flyktingar fördubblades i stort sett under 200 som en följd av att regeringen anvisade medel för att arbeta av och få balans i antalet asylärenden. I januari 2000 fick utbildningsförvaltningen besked från integrationsförvaltningen om att ett trettio-tal elever sedan september 1000 väntat på att få börja skolan. Förvaltningen konstaterade i samband med detta att flyktingelever ibland fick vänta i flera månader på skolstart och att vidtagna åtgärder och resursförstärkning inte räckte till. För att möjliggöra och påskynda flyktingelevernas skolstart samt öka förutsättningarna för en bra integration beslutade utbildningsnämnden i april 2000 att särskilda inslussningsgrupper skulle inrättas i staden. En grupp startade och flyktingelever kunde därmed omgående börja i inslussningsgruppens verksamhet i avvaktan på att reguljär skolgång i respektive stadsdel ordnades. Mottagandet i inslussningsgruppen skulle vara begränsat till högst åtta veckor och vara ett valfritt alternativ till skolgång i stadsdelens grundskola, som har det formella ansvaret för eleven.

Inslussningsgruppen kom organisatoriskt och ansvarsmässigt att tillhöra utbildningsförvaltningen. Antalet elever som tagits emot har uppgått till maximalt 35 under 2001 och är för närvarande 14. Totalt har ett 150-tal elever slussats ut till grundskolorna.

Utbildningsförvaltningens synpunkter

Enligt förvaltningens mening bör verksamheten för flyktingelever ses ur ett för staden gemensamt och samlat perspektiv. Inslussningsgruppens verksamhet, dess inriktning

och dimensionering bör därför ses över och prövas inom ramen för de särskilda utredningar som pågår i staden: ”översyn av flyktingmottagandet, SFI-verksamhet samt angränsande frågor” och ”stadens politiska organisation”. Behovet av och möjligheterna till att föra över verksamheten till stadsdelarna/grundskolorna alternativt till en stadsdel/grundskola med ansvar för inslussningsverksamheten för hela staden bör prövas. Organisatoriskt är inslussningsgruppen för närvarande placerad inom utbildningsförvaltningen. Mot bakgrund av ovanstående och av att alla annan verksamhet som rör grundskolan och flyktingelever finns inom grundskolans respektive stadsdelsverksamheter anser utbildningsförvaltningen att uppdraget om inslussningsgruppens verksamhet för utbildningsförvaltningens del bör avvecklas fr.o.m. 1 januari 2004.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 mars 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att de barn som bor i området får den skolundervisning de har rätt till. Kritik har framförts mot att stadsdelsnämnderna i vissa fall inte fullgör uppdraget att ta emot flyktingelever i sina grundskolor på ett tillfredställande sätt.

Att bedriva undervisning för flyktingelever är förenat med vissa svårigheter och det kan vara svårt för alla grundskolor att ständigt ha erforderlig kompetens för att tillräckligt snabbt och med kort varsel organisera förberedelseklasser för nyanlända flyktingelever. I några stadsdelar kan det finnas för få elever för att kunna ge god undervisning.

För att föräldrar med barn snabbt ska kunna delta i flyktingintroduktion är det viktigt att erbjuda omsorg och utbildning för barnen. En viktig del i flyktingbarnens skolgång är att skolan ligger nära bostaden och skolgången är stadsdelsnämndernas ansvar.

Stadsledningskontoret anser att inslussningsgruppen har fyllt en viktig funktion i arbetet med att ge flyktingbarn en bra start i stadens grundskolor. Frågan om inslussningsgruppens fortsatta framtid måste emellertid ses i sammanhang med resultaten av de utredningar som nyligen genomförts i staden; Översyn av flyktingmottagande, SFI-verksamhet samt angränsande frågor och SPO. Stadsledningskontoret föreslå därför att ett eventuellt beslut om avveckling av inslussningsgruppen för flyktingelever skall fattas i samband med beslut om SPO.

Stadsledningskontoret ser även i förslaget ett behov av inslussningsgruppens verksamhet. I SPO-utredningen framförs att utbildningsnämnden inte skall bedriva grundskoleverksamhet. Om detta också blir kommunfullmäktiges beslut bör inslussningsgruppen överföras till annan huvudman i staden. Ansvaret för

ningsgruppen överförs till annan huvudman i staden. Ansvar för verksamheten kan du överföras till en stadsdelsnämnd alternativt placeras centralt. Verksamheten bör huvudsakligen vara intäktsfinansierad, dvs. den stadsdelsnämnd där eleven är bosatt ansvarar för kostnaderna. Ett liknande resonemang kan föras om inklusionsverksamhet för förskoleverksamhet.

Merkostnader och resurstilldelning

Flyktingbarn i förberedelseklass medför extra kostnader för den skola och den stadsdelsnämnd där dessa verksamheter anordnas. Orsaker till merkostnader är bl.a. lägre antal elever i klasserna, behov av assistent eftersom eleverna ofta har behov av särskilt stöd och utvidgad hälsovård.

Resurstilldelning till stadsdelsnämnden för dessa elever erhålls på samma sätt som för övriga grundskoleelever dvs. grundschablon, schablon för modersmålsundervisning och svenska som andra språk. Därutöver finns en särskild flyktingschablon som fördelas till de stadsdelsnämnder som har flyktingelever i grundskoleålder registrerade i FLYKT-systemet. Ett förslag finns dock att flyktingschablonen avvecklas fr.o.m. 2005 och medlen tillförs anslaget för barn i behov av särskilt stöd. Även övriga delar av resursfördelningssystemet för stadens pedagogiska verksamheter är föremål för översyn.

För asylsökande barns skolgång erhåller staden statlig ersättning. Denna uppgår till 50 200 kr per år vilket är lägre än stadens egna schabloner. Efter särskild prövning kan dock ersättning utgå till kommun som har extra kostnader för elever med särskilda behov.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes mot beslutet av Jan Björklund m.fl. (fp), Mikael Söderlund m.fl. (m) och Jonas Vikman (kd), till förmån för eget förslag enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämnden beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anförä:

Inslussningsgrupperna för flyktingelever inrättades efter att Skolverket hade riktat kritik mot stadens hantering av flyktingbarnens skolgång. Stadsdelsnämnderna klarade inte av att förse flyktingbarnen med undervisning, vilket i många fall resulterade i månadslång väntetid på skolstart.

Alla elever skall oavsett bakgrund och efter sina egna förutsättningar ha lika tillgång till utbildning. Elever med behov av särskilt stöd måste få den hjälp och det stöd de behöver. Flyktingbarnen är ofta i psykiskt och kunskapsmässigt dåligt skick när de kommer till Sverige vilket för att de behöver mer tid och stöd än andra elever.

Mot bakgrund av detta vore en återgång till det tidigare systemet mycket olyckligt. Istället bör all hantering av flyktingbarnens skolgång centraliseras till en för staden gemensam nivå. Då kan alla barn erbjudas bra undervisning.